

Den Haag

Aan

MEMO

Datum

16 december 2025

Onderwerp

Participatieverslag cultuurgebouw Burgemeester Hovylaan

Afzender

Ricardo Santos

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Stad en Bestuur OCW

Doorkiesnummer

06 50 05 67 27

E-mailadres

ricardo.santos@denhaag.nl

Inleiding

In dit verslag worden de inzichten beschreven die zijn opgehaald in een participatietraject over het cultuurgebouw aan de Burgemeester Hovylaan. Deze inzichten worden gebruikt om de ambities van de gemeente voor het pand te concretiseren en om kaders te formuleren voor een toekomstbestendig beheer- en exploitatiemodel. De gemeente treedt op als kaderstellende partij en verhuurder, verantwoordelijk voor eigenaarsonderhoud en de verkenning van noodzakelijke investeringen. De nieuwe beheerder krijgt de rol om binnen deze kaders een duurzaam exploitatiemodel te ontwikkelen en is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer, inclusief huurdersonderhoud en operationele uitvoering. Op basis van bestaand cultuurbeleid, zoals de Cultuurvisie 2033, en op de inzichten die zijn opgehaald tijdens het participatietraject stelt de gemeente ambities voor het gebouw. Deze ambities zullen richtinggevend zijn voor de selectiecriteria van een nieuwe beheerder.

Aanleiding en (historische) context

In 1985 vestigde Popradar (toen nog Haags Pop Centrum) zich in een deel van het gebouw aan de Burgemeester Hovylaan. Rond 2008 kwam het resterende deel van het circa 4.700 m² tellende complex eveneens onder beheer van Popradar. Popradar heeft besloten het beheer te willen beëindigen om zich volledig te kunnen richten op hun rol als systeeminstelling voor popmuziek. De gemeente, eigenaar van het gebouw, wil de culturele functie van deze plek voor Loosduinen en de gehele stad behouden. Daarom is besloten om ambities voor een toekomstbestendig cultuurgebouw te stellen. Om dit weloverwogen te doen zijn er middels een participatietraject inzichten van huidige gebruikers en andere belanghebbenden opgehaald.

Het gebouw kent een rijke geschiedenis. Vanaf 1907 zijn verschillende bouwdelen gerealiseerd. In het oudste deel waren het St. Leonardusgesticht van de Zusters van de Voorzienigheid en een meisjesschool gevestigd. Andere delen deden ook dienst als schoolgebouw en als meisjespatronaat. Het patronaatsgebouw, met de Laetitiazaal, heeft jarenlang als buurtcentrum voor Loosduinen gefungeerd. Later huisvestte dit deel het Muziekcentrum Loosduinen, voordat het beheer werd overgenomen door het Haags Pop Centrum dat al een plek had in een ander deel van het gebouw.

Momenteel biedt het gebouw onder andere ruimte aan popmuzikanten, leerlingen van muziekscholen, diverse muziekverenigingen en de Gitarendokter. Zij maken gebruik van onder meer twintig repetitieruimtes, een professionele opnamestudio, het Radarcafé, een kapel en de Radarzaal (voorheen Laetitiazaal). Hiermee vervult het gebouw een functie voor muzikanten uit geheel Den Haag en omstreken.

Aanpak participatietraject

In november 2025 heeft een participatietraject plaatsgevonden. Er zijn drie gesprekken georganiseerd met verschillende groepen huidige gebruikers (muziekverenigingen, muziekscholen en opnamestudio, popmuzikanten). Alle huidige gebruikers zijn uitgenodigd om aan een sessie deel te nemen. Daarnaast hebben gebruikers voorafgaand aan de gesprekken de mogelijkheid gekregen schriftelijk te reageren op de vragen die tijdens de gesprekken centraal stonden. Ook is er een gezamenlijk gesprek georganiseerd met de Commissie Loosduinen (vertegenwoordigt de bewonersorganisaties en het bedrijfsleven in het stadsdeel Loosduinen), het stadsdeel Loosduinen en het Cultuuranker van het stadsdeel (Cultuurankerbibliotheken Loosduinen en Nieuw Waldeck).

De centrale vragen in de gesprekken met huidige gebruikers waren:

- Waar loopt u tegenaan in het gebouw?
- Hoe ziet u het toekomstig gebruik?
- Hoe ziet u het toekomstig beheer?
- Hoe ziet u de samenwerking met andere gebruikers in de toekomst?

Met de Commissie Loosduinen, het stadsdeel Loosduinen en het Cultuuranker is gesproken aan de hand van de volgende vragen:

- Hoe kan het cultuurpand jouw organisatie helpen om haar culturele doelen te realiseren, en wat is daar volgens jou voor nodig?
- Hoe zie je de samenwerking met andere gebruikers of partners in en rond het gebouw in de toekomst?
- Welke behoeften of signalen uit de wijk vind je belangrijk om mee te nemen in de verdere ontwikkeling van het pand?

Tijdens de gesprekken zijn alle opmerkingen van participanten gedocumenteerd. Na afronding van de gesprekken zijn alle reacties thematisch geclusterd in overkoepelende thema's. In de volgende paragraaf wordt op basis van deze thema's gerapporteerd. Daarnaast is een klankbordgroep van huidige gebruikers gevormd, waaraan dit participatieverslag is voorgelegd ter controle op herkenbaarheid en volledigheid.

Opgehaalde inzichten

Uit de opgehaalde reacties zijn in vier overkoepelende thema's geclusterd: waardering en wens tot behoud, technisch beheer, conceptueel beheer, gebouw-technische staat. Over het algemeen zagen we gelijke standpunten in de verschillende gesprekken terugkomen.

Waardering en wens tot behoud

- In de gesprekken is veelvuldig opgeroepen tot het behoud van de huidige faciliteiten en het behoud van de indeling van sommige ruimtes. Als reden hiervoor werd genoemd dat repetitieruimtes goed te gebruiken zijn en het aanpassen of verplaatsen van ruimtes zou leiden tot kapitaalvernietiging. Verschillende gebruikers hebben in meer of mindere mate geïnvesteerd in hun vaste ruimte.
- De mogelijkheid tot opslag van instrumenten is een zeer gewaardeerd aspect van het gebouw en werd benoemd als onderscheidende waarde, zodat er met eigen instrumenten en apparatuur gerepeteerd kan worden.
- Gebruikers waarderen en benadrukken het belang van de betaalbaarheid van de ruimtes.

Gebouw-technische staat

- Het gebouw is onvoldoende toegankelijk. Omdat er geen personenlift is kunnen niet alle muzikanten, bezoekers en instrumenten bijvoorbeeld de Radarzaal bereiken. Dit beperkt de mogelijkheid tot repeteren en programmeren. Tevens beperkt het de mogelijkheid tot samenwerkingen (bijvoorbeeld met het Cultuuranker) en heeft het een weerslag op de exploitatie van het gebouw. Hierbij zijn andere toegankelijkheidsaspecten ook van belang. Zo werd bijvoorbeeld benoemd dat sommige instrumenten niet door bepaalde deuren passen.
- De geluidsisolatie naar buiten toe is op orde. De geluidsisolatie intern tussen ruimtes is (voor een deel) niet op orde. Dit vormt bijvoorbeeld een belemmering bij geluidsopnames en gelijktijdig repeteren. Binnen ruimtes zijn (kleine) akoestische verbeteringen wenselijk.
- De klimaatbeheersing van het gebouw is niet op orde, zowel op het gebied van verwarming als ventilatie. In sommige gevallen wordt gerepeteerd met mobiele airco's. Daarbij werd opgemerkt dat bij het realiseren van goede ventilatie rekening gehouden moet worden met geluidsoverdracht.
- Het onderhoud van bepaalde ruimtes is niet op orde. Hierdoor zijn sommige ruimtes niet (goed) verhuurbaar. Daarnaast is er bijvoorbeeld sprake van een defecte intercom.
- Er werd een probleem benoemd met de aarding van de elektra. Zo werd benoemd dat er sprake is van een statische spanning op microfoons bij aanraking.

Technisch en praktisch beheer

- Er is behoefte aan een professionele facilitaire dienst met voldoende capaciteit (middelen, slagkracht, expertise) om het onderhoud van het gebouw op peil te houden.
- Er is behoefte om (repetitie)ruimtes digitaal te kunnen reserveren.
- Gebruikers hebben de wens om 24/7 toegang tot het gebouw te hebben.
- Sommige gebruikers gaven aan schoonmaak en klein onderhoud van de eigen ruimtes zelf uit te willen voeren. Bij sommige huurders ligt de schoonmaak van de eigen ruimte al bij de gebruiker, wat logisch wordt geacht zo te laten.
- Door de buurt wordt beperkt geluidsoverlast ervaren, met name aan de kant van de Engeringstraat. Om overlast verder te beperken zou overwogen kunnen worden om vooral de ingangen aan de Burgemeester Hovylaan te gebruiken (met name voor laden en lossen). Aan deze kant is de afstand tot omliggende woningen groter.
- Een aandachtspunt is het op orde brengen van facturatie van de huur van ruimtes, dat momenteel niet of laat plaatsvindt.

Conceptueel beheer en exploitatie

- Door gebruikers werd de voorkeur uitgesproken voor een beheerder zonder commerciële insteek en bij voorkeur met een hart voor muziek. Het is van belang dat een beheerder eigenaarschap voor het totaalconcept serieus neemt en er een gezamenlijke visie is. Bijvoorbeeld ook om de fysieke en online zichtbaarheid van het gebouw, de functies zoals het café, en de gebruikers te verbeteren. Het belang van een gezamenlijke community van gebruikers werd benoemd als belangrijk element om te behouden. Tegelijkertijd werd ook het idee benoemd om het beheer op te delen voor de verenigingen en het popmuziek-deel. Andere gebruikers zijn géén voorstander van het opdelen van het beheer.
- Gebruikers benoemden de wens voor vrije ruimte om op te treden of te oefenen op een podium. In termen van benodigde ruimte en faciliteiten verschillen de vereisten per gebruiker (van solo-muzikant tot muziekvereniging met 60 leden).
- Ook werd gewezen op het belang van het café als podium voor beginnend talent. Het werd benoemd als een essentiële eerste schakel in de keten van popmuziek in de stad en vormt,

mede door de koppeling met de oefenruimtes, een logische springplank voor nieuw talent. Sommige gebruikers benoemden een behoefte aan meer opslagruimte en behoefte aan meer praktijkruimtes. Daarbij werd ook de wens voor multifunctionele of flexibele ruimtes genoemd. Bijvoorbeeld om podcasts te maken, als studieruimte, productieruimte (audio, video editing), ruimte voor elektronische makers en voor radiomakers. Ook werd het belang uitgesproken om meer jeugd aan te spreken en in te spelen op trends en behoeftes. Verder werd de behoefte benoemd om contractueel bestaande ruimtes multifunctioneel in te kunnen zetten.

- In het verleden heeft het gebouw een grotere rol gespeeld voor bewoners van Loosduinen. Dat doet het momenteel nog steeds, maar er liggen kansen om een grotere rol voor bewoners te spelen. Als ontmoetingsplek (bijvoorbeeld horeca met buurtfunctie), maar ook op cultureel gebied.
- Er werd benoemd dat het café niet meer de bruisende ontmoetingsplek is voor muzikanten die het vroeger was. Daarbij kan het onderscheid gemaakt worden tussen een kostendekkende kantinefunctie of een café dat ook voor de buurt aantrekkelijk is (mogelijk met een meer commerciële insteek). Vanuit het stadsdeel werd aangegeven dat gezellige horeca in de buurt ontbreekt en hiervoor in het gebouw een kans ligt. Ook werd de behoefte genoemd aan een in het gebouw centraler gelegen horecafaciliteit.
- Hoewel er veel belang wordt gehecht aan de betaalbaarheid van de ruimtes, zijn er een aantal gebruikers die aangaven bereid te zijn een hogere prijs te betalen. Andere gebruikers geven aan niet bereid te zijn een hogere prijs te betalen.
- Op het vlak van samenwerking werden kansen genoemd om meer met gebruikers onderling in contact te komen, maandelijkse showcases te organiseren, een jaarlijks 'come together' festival en samenwerkingscontracten aan te gaan met talentontwikkelaars voor jaarlijkse evenementen. Ook werd vanuit de gebruikers als kans maatschappelijke programmering met Loosduinen benoemd en het samenwerken met het Cultuuranker.
- Het Cultuuranker ziet kansen om samen te werken als de toegankelijkheid van het gebouw verbetert en samenwerking als partnerschap ingestoken kan worden.
- Vanuit de Commissie Loosduinen werd ook geopperd breder naar het pand te kijken. Om cultureel gezien ook andere kunstvormen te betrekken, maar ook om open te staan voor welzijnsinitiatieven en vergadermogelijkheden.

Vervolgstappen: investeringen en selectie beheerder

Op basis van bestaand cultuurbeleid, zoals de Cultuurvisie 2033, en op de inzichten die zijn opgehaald tijdens het participatietraject stelt de gemeente ambities voor het gebouw. De ambities zullen zich richten op een cultuurgebouw met een duurzaam exploitatiemodel en continuïteit van het culturele gebruik. Nadat de klankbordgroep op dit participatieverslag heeft kunnen reageren maakt de gemeente de ambities definitief. De ambities zijn vervolgens richtinggevend voor de criteria voor de selectie van een nieuwe beheerder via een openbare procedure.

Op basis van de ambities werkt de gemeente verder aan onderstaande twee sporen. De genoemde tijdspaden zijn indicatief.

- Uitwerking van een gewenste investering in het gebouw
 - Opstellen van een programma van eisen – Q2 2026.
 - Een schetsontwerp en kostenraming voor investeringen laten opstellen – Q3 2026.
 - Besluitvorming met betrekking tot investeringen – n.t.b.

- Realisatie van investeringen - n.t.b. al dan niet gefaseerd en onder voorbehoud van besluitvorming.
- Selectie nieuwe beheerder.

De selectie van een nieuwe beheerder vindt plaats via een separate, openbare en transparante selectieprocedure conform het Didam-arrest (HR 26 november 2021). Dit waarborgt gelijke kansen voor potentiële gegadigden en een transparante, objectieve en toetsbare selectie van een nieuwe beheerder. In de procedure worden minimumvereisten (knock-outcriteria) en gunningscriteria gehanteerd. Uitsluitend de in die procedure gepubliceerde criteria zijn juridisch bindend. Door deze procedure wil de gemeente een beheerder selecteren die op basis van de gestelde ambities een duurzaam exploitatiemodel ontwikkelt, het culturele gebruik continuïteit biedt en de betrokkenheid van gebruikers en de wijk waarborgt.

 - Voorbereiden openbare aanbidding met het voornemen tot verhuur – Q1 2026
 - Openstellen inschrijvingen en gunningsproces – Q2 2026
 - Nieuwe huurder neemt het beheer over – 1 januari 2027